

RESSONS D'OCCITÀNIA

Butlletí del Casal Català de Tolosa de Llenguadoc n° 9 Desembre 2007

Casal Català

Tolosa de Llenguadoc

SUMARI

P. 1

Editorial.

P. 2 i P. 3

Entrevista a Fidel Sust.

P. 4 i P. 5

El racó del conte.
La decisió.

P. 6

L'exili català a Tolosa
en 1940: un estrany
homenatge a
Giacomo Leopardi.

P. 7

Sun Tzu i l'art
de la guerra.

P. 8

Notícies del Casal.

Editorial

Ajut institucional decreixent

La represa de les activitats regulars de la nostra entitat al setembre ha estat marcada, una vegada més per la presència càlida i nombrosa a la nostra aula de llengua catalana dels alumnes dels diferents grups, que sumats als grups més reduïts de Pinsaguel i Rieux-Volvestre superen els 80 encara que no s'ha arribat a la xifra de l'any passat en què van ser més de 90, que és fins ara el nostre sostre. La diferència és deguda bàsicament al nombre inferior de principiants que, si bé l'any passat van ser 25 obligant-nos a crear dos grups, s'han reduït a 17 enguany. Hem d'adreçar la nostra més cordial enhorabona als alumnes que es van presentar als diferents nivells (aquest any 4 [bàsic, elemental, intermedi i superior]) del CIC (Certificat internacional de català). De 9 presentats del Casal, 8 van aprovar; pel que fa a Rieux, l'únic presentat va aprovar i a Pinsaguel el resultat fou de 3 aprovats per 5 presentats. Fem extensiva la nostra enhorabona als 22 dels nostres socis que participaren en el dictat de català que organitzem a Tolosa conjuntament amb l'ajuntament de Perpinyà, alguns dels quals foren premiats. D'altra banda els cursos de sardana han reprès amb normalitat el diumenge al matí al centre Léo Lagrange així com les activitats del nostre Taller de Danses dels Països Catalans que ha organitzat un nou curs amb Joana Domenge, professora de danses tradicionals a les Illes Balears. No oblidem la presència quotidiana a Ràdio Occitània de La veu dels Països Catalans i els cursos d'occità i d'euskera que continua hostatjant el nostre local. Esmentem també que la nostra entitat ha signat un conveni de col·laboració amb la Biblioteca de Catalunya en el marc del projecte Padicat (Patrimoni Digital de Catalunya) i que ens han arribat propostes d'activitats futures i en particular la creació d'una «Penya barcelonista del Casal Català de Tolosa de Llenguadoc» i la creació d'una secció «Joves del Casal». No cal dir que hi estem oberts: esperem que els promotors d'aquests projectes sabran fer-los efectius.

Al mes d'octubre tingué lloc el tradicional concert que organitza el Casal en el marc del Festival Occitània. Aquest any l'invitat eren Eric Fraj i el seu nou recital «Marrà», fet de cançons clapejades per un relat basat en la història del seu avi Josep Fraj, obrer tèxtil a Alcoi, la seva ciutat natal, que fugí de la guerra del Marroc i de les seves difícils condicions laborals per instal·lar-se a L'avelhanet primer i a Tolosa després. Era l'estrena de l'espectacle a Tolosa i fou un èxit artístic i de públic. L'auditori de Sant Peire de las Cosinas que presentava una molt bona entrada acomiadà l'Eric i els seus músics amb una perllongada ovació.

Malauradament, és possible que aquesta hagi estat la darrera vegada que el Casal fa obra de projecció de la cultura catalana en el marc d'aquest festival en efecte la Secretaria d'Afers Exteriors de la Generalitat ha rebaixat de 40 % la subvenció que ens atorga. És un fet sense precedents ja que en els darrers deu anys la subvenció havia romàs estable. Se'ns diu que el pressupost general per als casals catalans a l'exterior ha baixat i que s'ha hagut de repercutir a tots els centres. No podem fer més que creure-ho. En tot cas aquesta disminució s'ha produït amb el canvi polític a la Generalitat que, a hores d'ara, no podem pas dir que ens ha beneficiat. Hem de pensar que és un efecte més de la política d'afebliment de Catalunya duta a terme per l'Estat espanyol a través de l'espoliació fiscal i de les limitacions imposades a la llengua catalana que han fet dir al President de la Generalitat que creix al país el sentiment de desafecte envers Espanya? Sigui el que sigui, aquesta reducció pressupostària explica també que hem hagut de limitar aquest número de Ressonns a 8 pàgines per abaratir-ne el cost.

Al mes de novembre diversos dels nostres socis foren presents, el dia 16, a la recepció a l'Ostal d'Occitània dels Quadres Catalans que s'integraren al moviment Convergència Occitana que aplega diverses entitats occitanistes i del qual el Casal fou un dels elements fundadors i per tant n'és membre. En aquesta avinentesa es van evocar els lligams que han existit sempre entre Catalunya i Occitània i que va subratllar el nostre president en el seu breu discurs en què es felicità de l'adhesió dels Quadres Catalans i esmentà la col·laboració que el Casal hi ha anat mantenint per damunt unes fronteres que no són les nostres. L'acte comptà amb la presència, entre altres, de Jordi Fernández Cuadrench, director de la Casa de la Generalitat a Perpinyà, de René Bouscatel, batlle adjunt, de Tolosa i de Miquel Mayol, vice-president de la Porta dels Països Catalans i ex-diputat europeu.

Quan escrivim aquestes ratlles encara no s'han realitzat els actes que tenim previstos al mes de desembre, el detall dels quals trobareu en la carta que us adrecem amb aquest fi. El dijous, dia 6, a les 6 acollirem a l'Ostal d'Occitània, en col·laboració amb els Quadres Catalans una conferència-exposició sobre les escoles Bressola de Catalunya-Nord. Ens visitarà el seu director general, en Joan Pere Le Bihan. El dissabte 15, a les 4 de la tarda, al Casal, Àlvar Martínez Vidal, professor d'història de la ciència a la Universitat autònoma de Barcelona, i que estudia actualment les relacions mèdiques entre Catalunya i Occitània durant la primera meitat del segle XX, farà la conferència següent: «Metges catalans a l'exili: el dilema de Tolosa de Llenguadoc». En fi i per cloure l'any, el dissabte 22, a les 3 de la tarda, a l'església Saint-Jérôme, carrer Pélissier, que ens serà cedida per gentilesa del nostre amic mossèn Marcel Baurier, el grup de teatre i cant «Els pastorets del Conflent» de Prada representaran «El Pessebre vivent». El grup pradenc ha representat l'obra, arrelada en la tradició religiosa i popular dels Països Catalans, en molts llocs, i, entre altres, a l'església Santa Maria del Mar de Barcelona i a la catedral de Ciutat de Mallorca.

Amb la col·laboració de:

Generalitat de Catalunya
Secretaria de Cooperació Exterior

Butlletí del Casal Català de Tolosa de Llenguadoc

7 rue des Novarts - 31300 Toulouse - Telèfon: 05.61.59.61.02 - Fax: 05.62.48.59.71

web: <http://www.cctolosa.cat> <http://casal.catala.free.fr> - E-mail: casal.catala@free.fr **Director:** Pere

Gamisans **Consell de redacció:** Lúcia Saura, Pere Gamisans, Joan Parera **Col·laboradors:** Carme Badia, Mireia Baeta, Paul Arrighi, Pere Arnaus.

Assessorament Lingüístic: Maria Gamisans **Impressió:** Espace Repro Toulouse.

Entrevista a *Fidel Sust*, exdirector del Circuit de Catalunya

“En la vida és molt important rondar i sembrar”

Fidel Sust (Barcelona, 1943) és enginyer industrial però gairebé tota la vida s'ha dedicat al “món extraordinari de l'esport”. Va ser secretari general de l'Esport sota la presidència de Jordi Pujol i el 1998 es va fer càrrec del Circuit de Catalunya, a Montmeló. N'ha estat el director fins a l'abril d'aquest any. Ara, reincorporat a la Diputació de Barcelona, continua el seu compromís entusiasta amb l'esport.

Quin balanç fa d'aquests nou anys dirigint el Circuit?

Molt positiu. S'han fet moltes instal·lacions noves, s'ha augmentat molt el nombre d'espectadors, s'ha fet una tribuna nova i un marcador nou. Sobretot s'ha guanyat en polivalència. Abans semblava que només s'hi feien dues proves l'any, el gran premi de motos i la Fórmula 1, i hem aconseguit que quasi 364 dies a l'any el circuit estigui ocupat.

Com?

Hi ha dies que hi ha tres activitats: la pista (s'hi proven pneumàtics i motors, s'hi fan tandes, etcètera), l'escola de conducció i el pàdoc, on les cases comercials poden presentar nous models als clients.

Aquesta polivalència hi és per voluntat seva?

El 1984, quan el Parlament va instar la Generalitat que tirés endavant un circuit, ja va plantejar que havia de tenir aquest aprofitament social, a més de promoure nous pilots i del factor turístic, perquè quan es fa una prova tot el món està veient Catalunya, i això té un gran impacte mediàtic i econòmic.

Expliqui'ns què són les tandes.

Un dels elements socials que més hem promogut és que tothom qui té moto o cotxe pugui venir a córrer a la pista del Circuit durant mitja hora. Equipat, esclar. I té molt èxit: el Circuit sempre

està ple a vessar.

Vostè hi ha corregut mai?

Sí, però no per fer carreres! Hi he corregut per la feina amb un cotxe de la casa. Una vegada, en un entrenament, em van convidar a anar de copilot amb un camió. Vaig fer un parell de voltes i realment va ser espectacular.

Abans deia que el Circuit havia de crear nous pilots. Quins ha creat?

Els pilots, els creen els seus familiars i els clubs esportius. El Circuit els dona recolzament. Per posar només un exemple, els germans de Granollers Pol i l'Alex Espargaró, dos pilots que seran molt importants en el motociclisme.

Què representa per un director ajudar pilots com aquests?

És molt gratificant, perquè de vegades es veu el Circuit com una instal·lació d'elit per als Crivillé, els Schumacher, els Alonso. I en canvi fomenta l'activitat esportiva de moltíssima gent que hi intenta accedir, com l'Elias o el Pedrosa, i també fomenta l'activitat esportiva de persones que no són d'aquest món. S'hi fan curses populars corrent, en bicicleta i de patí en línia, perquè la gent se senti el Circuit com una cosa pròpia i de la comarca.

Vostè valora molt aquest sentiment de comarca.

Perquè una de les coses que més m'han omplert és que el Vallès Oriental ha anat acceptant el Circuit i l'ha anat estimant. El Circuit és un gran impacte (més de cent hectàrees, trànsit, soroll), però s'ha obert a la comarca amb accions pròpies i amb accions culturals, col·laborant amb entitats esportives, etcètera.

Fidel Sust a can Parera de Santa Eulàlia de Ronçana, la casa pairal de la família de la seva dona.

Parlant de l'impacte del Circuit: com s'afronta el cost mediambiental que suposa una instal·lació així?

El Circuit comporta un element acústic, però són pocs dies a l'any. És difícil controlar-ho. Però jo puc dir que a dins el Circuit tenim tot tipus d'aus, conills, llebres... I hi hem plantat més de 30.000 arbres. L'any passat hi va haver una cursa de bicicleta de muntanya pel bosc del Circuit. Hi ha zones de pícnic sota els arbres, perquè la gent s'hi passa moltes hores i hi ha d'estar còmoda.

Vostè va assumir la direcció el 1998, quan el Circuit només tenia set anys. En quina fase el deixa?

Els últims anys s'han renovat diverses vegades els contractes de F-1 i del gran premi de motos, i hem tingut una reconeixement internacional molt important. El mateix Bernie Ecclestone, el patró mundial de la Fórmula 1, diu que el circuit de referència mundial per a la F-1 i en general pel món de motor és el de Montmeló.

Una bona organització deu ser la clau d'aquest èxit.

La nostra manera de ser i de fer és sens dubte el que permet tenir els grans premis i ser un referent mundial. Al món hi ha 17 circuits de F-1: no tots els

països tenen circuit de F-1, i Catalunya el té. El 2001 vam renovar fins al 2007, després fins al 2011, i aquest maig es va renovar fins al 2016. No es renova de qualsevol manera, sinó perquè hi ha confiança en un sistema de treball i en Catalunya com a país organitzador.

La renovació fins al 2016 no serà l'última.

No, perquè Montmeló s'està consolidant en una Europa on cada cop serà més difícil fer circuits nous. La tendència és expandir-se a l'Àsia, en països emergents com la Xina, i no s'hi podrà competir. A Europa quedaran menys circuits de F-1 dels que hi ha avui, però els que quedin seran molt estables i fermes. I el de Montmeló en serà un. Entre altres coses perquè té un entorn turístic important: Barcelona, la Costa Brava i el Vallès.

Com és que a Catalunya hi ha tanta afició a la moto?

La moto ha sigut el bressol de la indústria catalana, amb marques com Bultaco, Ossa i Derbi. A més, Catalunya ha sigut país de circuits i de grans pilots, com Nieto i Garriga. I tenim un públic motoritzat molt important. De fet el Circuit va néixer com un clam popular del món del motor, i sobretot de la moto.

A vostè sempre li ha cridat aquest món?

El que m'ha cridat sempre és l'esport. Però el motor forma part de l'esport, i quan vaig ser cridat per ser el director del Circuit vaig tenir una gran il·lusió, perquè aquest món és extraordinari i

m'ha comportat una gestió empresarial d'àmbit internacional molt diferenciada de la que havia fet abans.

Personalment què li ha aportat?

Jo dic sempre que en el món s'ha de sembrar. Sembrar vol dir fer amistats, fer coneixences, fer relacions positives que impliquin tenir molta gent disposada a col·laborar. Això ho comproves quan al cap dels anys truques a una persona i hi trobes recepció. I ara que he deixat el Circuit ho he tornat a comprovar.

Sembrar és la seva filosofia de vida?

Jo també dic que s'ha de rondar, que vol dir anar pels llocs i conèixer gent sembrant, perquè així sempre reculls. La bonhomia és molt important. De vegades aconseguixes molt més en una relació comercial si hi ha una bona relació humana. Has de ser ferm en les teves conviccions, però afable i flexible en el teu comportament.

D'on li ve l'interès per l'esport?

El meu pare va morir que jo tenia tres o quatre anys i vaig estar pràcticament afillat per un oncle meu, germà del meu pare, que era molt aficionat a l'esport. També em va influir un mestre molt autodidacte que tenia una gran afició als jocs olímpics. Ell ens explicava que l'olimpisme era la confluència d'esport i cultura. Jo a deu anys tenia un fotografia de Pierre de Coubertin a la meva habitació!

L'afició per l'esport és compartida a casa seva?

He tingut la sort d'inculcar als meus quatre fills el rondar i el sembrar i l'afició per l'esport. Perquè l'esport dona una formació molt útil: saber guanyar i saber perdre, preparar-se, tenir un

Sust va ser professor de matemàtiques a l'Escola del Treball de Barcelona i també havia treballat a la Seat.

sentiment de companyonia i d'equip.

El treball en equip deu ser fonamental al Circuit.

Si no tens equip no pots fer res! Això en qualsevol aspecte de la vida: tant en l'estructura familiar com en l'estructura empresarial. Al Circuit som unes 40 persones distribuïdes en diferents àrees.

En una altra entrevista deia que els èxits que vinguin se'ls sentirà una mica seus.

Sí. Després de nou anys en un projecte tan il·lusionant i amb un equip de treball magnífic, qualsevol èxit me'l sentiré com a propi, que és diferent d'apropriar-me'l. Per exemple, vam estar treballant molts mesos per la renovació del contracte de la F-1 fins al 2016, que com he dit es va produir al maig. Un altre exemple: el 2007 hi ha hagut rècord de públic i de socis, i això no es fa d'un dia per l'altre.

Quina perspectiva veu davant seu?

Vull estar amb la família, trobar-me a gust amb aquest sembrar que he anat fent i aportar el màxim de la meva experiència a la Diputació. Em veig amb ganes de treballar i no em penso jubilar als 65 anys, perquè em sento com quan en tenia 30. Vull disfrutar d'aquest sembrar i de conviure amb la gent.

Per vostè la convivència és bàsica.

I tant, perquè poder-te expressar amb la gent, estimar-la i ser estimat, és el que dona sentit a la vida.

Carme Badia i Puig (text i fotos)

Aquest enginyer és pare de quatre fills: dues noies, de 36 i 35 anys, i dos nois bessons, de 30.

El racó del conte

La decisió

(Capítol II de «Seguint els passos de Norma»)

I

Res no hi havia de clar en tot allò. No pensava, no sentia, no hi veia, només volia que tot acabés d'un cop i li donessin l'urna. L'autòpsia, el crematori, les preguntes de la policia. Didier cada dia més groc i més absent. L'habitació de l'hotel que havia llogat el seu pare, asèptica, blanca com una cambra d'hospital, un ram de flors seques damunt la taula.

Boirines, confusió. La missa. Molta gent. Només un crit entravessat a la gola, que mai no va sortir «doneu-me l'urna!» I ella que ja no hi és, ja no hi és. Mai no tornarà. «Es poden haver confós, potser no era ella, i un dia tornarà. No era seu aquell cadàver. Segur que era algú altre i em vaig confondre, i el pare també, i Didier, i tothom... un dia tornarà, o estava catalèptica», perduda la visió perifèrica. I un crit entravessat a la gola, «doneu-me l'urna!»

I la visita de la policia a l'hotel, un amable inspector que destrossava el castellà amb erres que sonaven com ges i no tenia idea de masculins ni femenins, de singular i de plural. «Enverinada, intoxicació lenta, creuen que hi ha alguna possibilitat de suïcidar?»

II

S'ha acabat. Fem les maletes i pleguem veles. Un cap de setmana, tres dies negres, els pitjors de la teva vida. La mare ens espera, i Lucrècia amb el marit i els nens. Ténen el funeral preparat. Has de tornar a la feina, a les obligacions, a la teva vida quotidiana i absurda, buida des que en Pol et va deixar. Només et quedava el record de les rialles de Norma, i ara no tens ni això. Només aquest dolor profund i ardent que et rosegava l'entranya. La sospita, l'absurd, l'absurditat més enorme que mai has sentit: «Creuen que

hi ha alguna possibilitat de suïcidar?».

-Ja estàs llesta, nena?

-No, jo em quedo, pare.

-No diguis bajanades, ens n'hem d'anar, la teva mare ens espera.

La mare, una soperera fumejant damunt la taula del menjador, mentre a fora bufa el fred de l'hivern. La mare, refugi càlid en nits de tempesta i quan el cor fa mal. La mare, que té un forat al ventre i els ulls sense expressió des que sap que Norma és morta. Com voldria refugiar-me en els teus braços i oblidar el món exterior!

-Ho sento, pare, jo em quedo, vull esbrinar la veritat.

-La veritat, quina veritat, filla! Norma és morta, ens l'enduem a casa i tu has de tornar a la feina, el permís se t'ha acabat!

-La feina, la feina, és que no hi ha res més per a tu que la feina! Norma es podria haver suïcidat i si es així vull saber per què i si no, si no, això vol dir que l'han assassinada!

S'havia alterat i cridava, sentia que perdia el control i no ho podia evitar. Al seu davant, l'home enrogia d'indignació, també.

-Deixa't d'històries i sigues formal per una vegada a la vida, a veure si aprens a comportar-te d'un cop! Agafa les teves coses i anem-nos-en! No m'ho facis repetir!

-No pare, no ho has entès, jo em quedo aquí fins que descobreixi què ha passat. Didier m'ha convidat a casa seva. I per la feina ja veurem. M'acomodaré. Em quedaré aquí fins que sàpiga què ha passat!

-Déu m'ha ben castigat amb tanta dona! Tu el que vols és l'home de la teva germana, aquest arplegat. És que no te'n dones vergonya! Si jo hagués

tingut un fill!

-Però, pare!- I ara sí que estava ferida – com pots pensar això de mi! – I ara ja plorava.- No em coneixes gens! No ens has estimat gens! Per fi ho has confessat que el que volies era un noi! Per què et penses que ella feia tantes bestieses? Era per cridar-te l'atenció! I jo, jo per què duc els cabells curts, per què faig curses de cotxes i parapent i les mil-i-una que tu sempre em recrimines? Perquè volia ser un noi! El noi que tu volies! És molt dur de saber que existeixes perquè les teves germanes són dones. I jo també. I tu mai no estaràs content!

-Has acabat?

-Sí.

-Doncs anem.

-No, jo em quedo.

-Mai no en farem res de bo de tu.

III

El diàleg amb el noi seguia tan difícil com sempre. Però ara semblava que s'entien millor. Tot l'esforç que ell no havia fet mai en vida de Norma per aprendre català, per comprendre-la millor, el feia ara. Demanava a Marga que li ensenyés la llengua i intentava llegir un quadern de Norma que ell havia trobat. El noi estava delicat. El corprenia una estranya malaltia que no el deixava treballar i que el metge sense preocupar-se'n massa va signar com a depressió. Marga havia deixat la feina per la brava, i ni tan sols tenia dret a cobrar l'atur. La mare del noi, vídua de feia molt de temps, era una presència fantasmagòrica, però amable, obsessionada amb les hores dels àpats. A vegades, a taula, confonia el fill amb el seu germà o el marit. Ell s'enfadava violentament, volia fer-la reaccionar: - Mare! Mira'm! Amb qui estàs parlant! Soc en Didier, en Didier, el teu fill!

Per desgràcia, Marga coneixia bé el tema de l'Alzheimer, encara que no en carn pròpia. Havia vist, a través dels ulls d'una amiga molt estimada, la Lluïsa, el lent deteriorament de l'àvia d'aquesta, i com la mare de la noia, (filla de la malalta) es consumia en la cura de l'anciana. A tal punt arribava el desgast de la mare de la Lluïsa, que un dia en què rebé la visita d'una assistenta social, aquesta es mostrà més preocupada per ella que per la malalta. L'assistenta aconseguí pagar unes vacances als pares de la Lluïsa, que incloïen l'ingrés temporal de l'àvia en una residència. En sortí en cadira de rodes.

Didier es negava en rodó a ingressar la seva mare. Marga ho comprenia perfectament. També ho havia comprès Norma, encara que això l'obligava a conviure amb aquella dona, amb una relació aparentment cordial. Quan era a Catalunya, però, o quan parlava per telèfon amb la seva germana, es desfogava posant a parir la sogra, a la que no suportava per una sèrie de detalls més aviat fastigosos, que ara Marga recordava. Però el pitjor de tot era la manca d'intimitat. La dona tenia per costum d'entrar a la seva habitació quan li venia de gust, encara que fossin al llit. I a vegades s'hi asseia mentre ells romanien nus, dessota els llençols. Norma no ho podia suportar. I encara bo que no els havia enganxats mai en plena feina!

Didier no s'ho prenia tan a pit.

–No se n'adona. Ho fa sense mala intenció. Està acostumada que siguem nosaltres dos sols. I ara se li fa estrany trobar-te amb mi.

–Doncs noi, si no poses un baldó a la porta, no penso venir a viure amb tu!

Ell va posar el baldó, però a la noia se li seguia fent difícil aquella situació.

Marga coneixia tots aquells detalls,

però ara que ho veia amb els seus propis ulls, li resultava difícil d'entendre-ho. A part d'això es mantenia en contacte amb aquell agent simpàtic que destrossava el castellà. La investigació continuava, però encara no havien descobert res. Pel que es creia, Norma havia ingerit alguna mena de verí, però encara que havien registrat la casa no havien trobat res. Ara volien fer anàlisis al noi i a la seva mare, però encara no ho havien fet.

Mireia Baeta

LA VEU DELS PAÏSOS CATALANS

Ràdio Occitània

98,3 Mhz

60 rue d'Assalit

31500 Toulouse

05.61.80.40.40

Emissió diària en català, patrocinada pel Casal Català. Tots els dies de les 16 a les 17 hores Ràdio Occitània, dins la dinàmica actual, recorda a tots els socis del Casal Català, que tots els dies de la setmana, de les 23 a les 2 hores del vespre, emet el programa d'informació de CATALUNYA RÀDIO, en la seva integritat, mercès al relleu que es fa automàticament per mitjà del satèl·lit.

CURSOS DE LLENGUA CATALANA

A partir de la primera setmana del mes d'octubre

Els cursos tenen lloc al **Casal Català**

7 rue des Novars

31300 Tolosa de Llenguadoc

☎ 05.61.59.61.02

Dimarts	17h00 - 18h30	(avançat)
Dimarts	18h30 - 20h00	(avançat)
Dimecres	17h00 - 18h30	(mitjà)
Dimecres	18h30 - 20h00	(perfeccionament)
Dijous	18h30 - 20h00	(iniciació)

CURSOS DE SARDANES

Els cursos d'iniciació a la sardana tenen lloc, de finals de setembre fins a mitjans de juny al :

Centre Léo-Lagrange

54 rue des Sept Troubadours

31000 Tolosa de Llenguadoc

Tots els diumenges de les 10h30 a les 12h30

A Tournefeuille cada dos dimarts a les 20h30

L'exili català a Tolosa en 1940: un estrany homenatge a Giacomo Leopardi

Nascut en 1885 a Itàlia, Silvio Trentin, professor de dret i diputat italià, després de cinc anys de lluita a Venècia contra l'accessió al poder de Mussolini, s'exilià en 1926 a Occitània, a Gascunya primer i en 1935 a Tolosa. Eminent llibreter i analista, es comprometé en el suport als republicans catalans i espanyols i fou inspirador del moviment de resistència «Alliberar i Federar», creat a Tolosa en 1942.

El 13 de gener de 1940 feu una conferència al *Cercle des intellectuels républicains espagnols* sobre el poeta italià Giacomo Leopardi. Què degué empènyer Trentin, al gener de 1940, quan la nit de la guerra anava cobrint Europa, a presentar a una assemblea d'intel·lectuals catalans i espanyols exiliats, el poeta i filòsof de Recanati, nascut en 1798 i mort en 1837?

En un primer moment de la conferència Silvio Trentin recordà que «si la poesia és útil als pobles lliures, [...] és, en certa manera, indispensable [...] als pobles per a qui la llibertat encara és un bé a conquerir. La poesia també s'adreça «als qui, entre els homes, han conegut l'experiència cruel de la decepció i del dolor».

Si trià de parlar d'un poeta i d'un filòsof davant d'una assemblea composta majoritàriament d'intel·lectuals catalans i espanyols, és que sentí que existia entre tots aquells exiliats una proximitat de patiments i de destí: ells també havien perdut el seu país, la seva llibertat, el seu ofici i sovint parents i amics. I és que el període en què es forjà l'obra de Giacomo Leopardi també correspongué amb l'aparent desfeta dels ideals revolucionaris: «L'obra de Leopardi es situa [...] en aquesta Europa de la segona dècada del segle XIX que veu apagar-se les darreres flames de la Gran Revolució, enfonsar-se amb estrèpit l'esbojarrada aventura napoleònica i aixecar-se despietadament damunt d'ella amb baionetes i cadafals els sòlids pilars que la Santa Aliança

acaba d'edificar a Viena». Silvio Trentin pinta aquest període de Restauració i de contrarevolució durant el qual Giacomo Leopardi concebé la seva obra com «[...] l'establiment de «l'Ordre» per la Restauració i, a Itàlia, pel triomf de l'obscurantisme propiciat per la Santa Seu». La conseqüència moral n'és «una onada general de pessimisme que s'endú molts somnis trencats». És molt possible que Trentin, que tenia aleshores 55 anys i havia vist esfondrar-se diverses democràcies, hagi comparat aquest començament de l'any quaranta i «l'invencible menyspreu» que inspirà a Leopardi «la mediocritat de la seva època històrica».

Si bé per a Giacomo Leopardi «l'experiència cruel de la decepció i del dolor» no fou causada pel vagareig de la vida d'un revolucionari ja que sempre fou un home malaltís i gairebé reclòs en el seu medi familiar nobiliari i molt reaccionari de Recanati, es pot dir que experimentà com Silvio Trentin un sofriment que transmutà en una revolta no pas política sinó poètica i filosòfica contra la crueltat del destí humà. Evocant el pessimisme del poeta de Recanati, diu Trentin: «És el crit d'un rebel, d'un insurrecte, d'un iconoclasta». Entre els dos homes la convergència rau en el refús de resignar-se. Són pessimistes no resignats que senten una necessitat compartida de revoltar-se contra els límits de la condició humana i demostren una autèntica necessitat de religiositat bo i prescindint d'una religió revelada.

Quina lliçó d'energia, la de Leopardi, que bo i afirmant que tot era misteri llevat del nostre dolor, «s'aferrissà a reincorporar en la plenitud de llur prestigi els atributs inviolables de la persona humana i el dret de l'esperit a percaçar el seu alliberament!» Pensant molt probablement en el seu propi destí i en el d'aquells intel·lectuals republicans catalans que tot ho havien perdut excepte l'honor, la fraternitat i l'esperança i l'escoltaven en aquell inici de l'any 1940 a Tolosa, Silvio Trentin pronuncià aquestes paraules: «De vegades els exiliats, pouem molt de reconfort en el pessimisme de Leopardi, que, millor que ningú, ens ensenya a no cedir al desesper. És aquest implacable delator de les misèries que fan tan vil la condició humana qui ens dóna la possibilitat de capir plenament la bellesa incomparable de la lluita en què hem compromès la vida mateixa».

Paul Arrighi

(Adaptació i traducció: Pere Gamisans)

Sun Tzu i l'art de la guerra

Xina és moda i, més que moda, una presència cada vegada més perceptible arreu i en àmbits cada cop més diversos. No en va ja se l'anomena «fàbrica del món». A més també és un mercat cobejable per la seva immensitat i per les seves necessitats cada vegada més diverses a mesura que el nivell de vida xinès va creixent. Les empreses occidentals s'hi introdueixen amb més intensitat i sigui perquè tota relació d'aquest tipus fa necessari un coneixement bàsic de l'univers cultural del client potencial, sigui perquè comença a haver-hi un interès autèntic o perquè la importància del que s'endevina que serà en el futur la primera potència mundial és un fet ineludible, també circulen entre els alts executius de les empreses europees llibres xinesos que a més de ser botó de mostra d'aquest coneixement es van considerant com unes menes de vademècums estratègics per a ús d'executius comercials en els seus tractes amb els seus homòlegs orientals. «L'art de la guerra» de Sun Tzu és un d'aquests llibres.

Escrit entre el segle VI i el segle V aC. per Sun Tzu a Xina, «l'art de la guerra», tractat d'estratègia militar, ens apareix, més que res, com a una ètica. En efecte la presència eficaç al teatre d'operacions suposa en qui s'hi troba confrontat tot un arsenal de qualitats: el saber, la virtut, la reflexió, el treball ple de constància, de tenacitat, de cura, de minúcia, una extrema racionalitat que, entre altres aplicacions, ha d'analitzar la relació entre l'objectiu potencial i els mitjans a implementar per assolir-lo i així determinar l'actitud a adoptar en funció de la qualitat d'aquesta relació. És en aquest marc perfectament dominat per la ment i únicament, que poden actuar el coratge o la bravesa. I encara cal afegir-hi la previsió, que és, als ulls de Sun Tzu, una qualitat suprema i que no ha pas de ser només diacrònica, contemplant el llarg termini, sinó també sincrònica, és a dir capaç de considerar alhora totes les situacions potencials que pot comportar una conjuntura determinada a fi d'exercir-hi amb promptitud la reactivitat vària que exigeix cadascuna d'elles.

Vet aquí, doncs, afirmada una ètica de l'exigència que, altrament, té altres característiques perquè en l'obra de Sun Tzu «exigència» rima amb «refús de la

negligència». Ser virtuós és, en primer i darrer lloc, no negligir res, car si la creació és fruit de cures múltiples i constants, el caos és sovint conseqüència d'un sol error. Sempre és deguda la victòria als errors comesos per l'enemic com ho és la desfeta als propis. Així l'ètica de l'exigència s'aparella amb una ètica de la modèstia, que funda, ella mateixa, una ètica de la justa mesura, antecedent oriental de «L'ètica a Nicòmac» que escriurà Aristòtil uns dos-cents anys més tard. El discerniment del bé i la circumspecció enfront del millor, que pot revelar-se contraproductiu, són algunes de les seves manifestacions així com la moderació del coratge per la prudència, el refús de l'acció duta a terme per l'impuls d'una passió mal dominada, i, en l'àmbit militar, la recerca activa de la bona voluntat dels pobles veïns en cas de conflicte, el recurs a la força en darrera instància i la determinació d'abreujar la guerra tant com sigui possible. Ètica de l'estratègia i ètica de l'ètica alhora, l'obra s'adreça concretament als alts dignataris militars, potencialment a qualsevol lector, com qualsevol ètica, i significativament a tot directiu i responsable, públic o privat. El valor ètic del cap només pot ser benèfic per a la institució que dirigeix a condició que imperi una jerarquització estricta de les relacions humanes i una infal·lible disciplina, associada a l'estima però allunyada de qualsevol complaença indeguda.

El coneixement del terreny, del teatre d'operacions, de l'espai i de tots els seus condicionaments (topografia, condicions climàtiques etc.), en una paraula, de la circumstància, és decisiu ja que els principis tàctics només són operatius en circumstàncies a les quals s'han d'adaptar ràpidament gràcies a l'adaptabilitat i versatilitat que ha de saber imprimir-los el qui en fa ús. Molt necessari és també el coneixement de l'altre, que és l'altra cara de l'indispensable coneixement de si mateix, així Sun Tzu subratlla la importància dels serveis secrets als quals honora dedicant-los la darrera frase del seu tractat («Un exèrcit sense agents secrets és un home sense ulls ni orelles») i de qualsevol acció susceptible d'influir sobre el capteniment de l'adversari, o, més encara, de dirigir-lo però aquest és un nivell suprem de l'art que només és a

l'abast d'uns pocs talents.

Traduït al francès pel pare Amiot i publicat en 1772, ¿trobà l'obra del pensador xinès un lloc, al costat d'altres obres de «tàctica gran» -així s'anomenava en aquell temps l'estratègia- en l'ensenyament impartit en les escoles militars franceses i influí alguns dels futurs alts caps dels exèrcits napoleònics? Siguí el que sigui, les seves al·lusions a la mobilitat de les tropes a fi i efecte de crear la superioritat numèrica, presagien el cèlebre «batalló quadrat» napoleònic, que mantenia els diferents cossos d'exèrcit a algunes hores de marxa els uns dels altres a fi de poder aplegar-los ràpidament segons les necessitats, mobilitat innovadora que, per al seu cap, feia de l'aptitud a la marxa la primera de les virtuts del soldat. Si la desmesura del cors jacobí resta ben allunyada del model d'home-general ideal esbossat per Sun Tzu, el prototipus troba, sense cap mena de dubte, una de les seves encarnacions més notables, a vint-i-cinc segles de distància, en una de les més belles figures militars internacionals, la del mariscal Louis Nicolas Davout (1770-1823). Esperit agut, notable «desembolicador de troques», segons l'expressió humorística d'una lletraferida contemporània, d'una extrema minúcia, cap del cos d'exèrcit més ben armat, vestit, alimentat i manat de les tropes napoleòniques, avar de la vida dels seus homes, d'una probitat excepcional amb altri com amb ell mateix, que el dugué a rebutjar, al llarg de la seva carrera, tota mena de suborns i dos ascensos al generalat perquè considerava que encara no n'havia adquirit les competències, ¿cal sorprendre's si, com el general de «L'art de la guerra», no conegué mai la desfeta?

Pere Arnaus

Notícies del Casal

Aplec de la Sardana

El 57è Aplec de la Sardana de Tolosa de Lengüadoc tindrà lloc el diumenge 15 de juny de les 10 del matí a les 7 del vespre a la plaça de «Ravelin», barri de Sant Cebrià.

Aquest any les cobles seran:

- La Principal de Banyoles
- La Combo Gili

L'Aplec és patrocinat per:

- Generalitat de Catalunya
- Mairie de Toulouse

Condol

Aquests darrers mesos, malauradament, ens han deixat diversos dels nostres socis: en Daniel Puig al maig, en Patrici Dalmau al juny, l'Enric Farreny a l'agost i en Joan Sans a l'octubre. Des d'aquestes línies volem trametre el nostre més sentit condol a les seves famílies.

També hem hagut de lamentar durant l'estiu el traspàs de Jean Diebold, batlle adjunt de Tolosa, encarregat dels afers del nostre districte i amb qui manteníem una relació cordial des de feia molts anys. El Casal ha fet arribar a la família l'expressió del seu condol.

Gestoria
Internationale

102 av. de la Salanque - BP 49511
66005 PERPIGNAN CEDOX
Rcs Perpignan : 488531526

Tél: +33 488 527 302 - Fax: +33 488 130 441
gestoria@gestoria-internationale.com
<http://www.gestoria-internationale.com>

- Consell i assistència a la implantació a França d'empreses catalanes i espanyoles.
- Totes gestions administratives, comercials, laborals, fiscals, etc... per a empreses i particulars.
- Traduccions: Francès - Català - Espanyol.
- Domiciliació fiscal d'empreses.